
Izražavanje interesovanja

(Od strane konsultanta kao odgovor na REOI izdatu od strane naručioca)

Za

Lokalnog eksperta iz oblasti stočarstva

REF br. GORA/C1/S08

Datum izdanja: 30.05.2025.

Uputstva za konsultante¹

---

¹ Ovaj dokument se odnosi na legalno konstituisane konsultantske firme kao „konsultant“.
„Adaptacija na klimatske promjene i povećanje otpornosti u crnogorskim planinskim područjima („Gora“/Projekat)“

Naziv zadatka: Lokalni ekspert za mapiranje lanaca vrijednosti za potrebe projekta

Referentni broj: *GORA/C1/S08*

Vlada Crne Gore je, uz podršku Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede (IFAD), na 40. sjednici Odbora Fonda za adaptaciju (AF) aplicirala sa projektom Adaptacija na klimatske promjene i povećanje otpornosti u crnogorskim planinskim područjima (Gora) za grant u iznosu od 10.000.000 USD. Projekat je odobren 5. jula 2023. godine, a ugovor o finansiranju između IFAD-a i AF potpisan je 12. marta 2024. Prema ugovoru, implementacioni subjekt je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) koje namjerava dio sredstava usmjeriti na angažovanje pojedinačnih konsultanta u okviru pozicije **lokalnog eksperta za mapiranje lanaca vrijednosti u sektorima stočarstva, sa ciljem identifikacije mogućnosti za razvoj, intervencije i jačanje lanaca vrijednosti u crnogorskim planinskim područjima.**

Korišćenje bilo kog finansiranja IFAD-a podleže odobrenju IFAD-a, u skladu sa odredbama i uslovima ugovora o finansiranju, kao i IFAD-ovim pravilima, politikama i procedurama. IFAD i njegovi zvaničnici, agenti i zaposleni će biti zaštićeni od i protiv svih tužbi, postupaka, potraživanja, zahtjeva, gubitaka i odgovornosti bilo koje vrste ili prirode koje je pokrenula bilo koja strana u vezi sa projektom „Adaptacija na klimatske promjene i povećanje otpornosti u crnogorskim planinskim područjima (Gora/Projekat)“. Konsultantske usluge („usluge“) uključuju angažovanje **lokalnih eksperata za mapiranje lanaca vrijednosti** u sektorima biljne proizvodnje i stočarstva, s ciljem identifikovanja potencijala za razvoj lanaca vrijednosti u planinskim područjima Crne Gore.

Ovaj zahtjev za iskazivanje interesovanja (REOI) prati opšte obavještenje o nabavci objavljeno na web-stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Pažnju zainteresovanih konsultanata skreće se na IFAD-ovu politiku protiv pranja novca i finansiranja terorizma, kao i na revidiranu politiku o sprečavanju prevara i korupcije u njegovim aktivnostima i operacijama. Ove politike definišu zabranjene prakse. IFAD se dodatno obavezuje da obezbijedi bezbjedno radno okruženje, uključujući zaštitu od seksualnog uznemiravanja, eksploatacije i zlostavljanja (SEA), kako je detaljno navedeno u IFAD-ovoj politici o sprječavanju i reagovanju na SEA. Pristupanjem ovom dokumentu, konsultanti potvrđuju da su pročitali, razumjeli i pristali na IFAD-ovu Politiku privatnosti.

Zainteresovani konsultanti neće imati nikakav stvarni, potencijalni ili razumno uočeni sukob interesa. Konsultanti kod kojih postoji takav sukob biće diskvalifikovani, osim ako Fond eksplicitno ne odluči drugačije. Sukob interesa postoji, između ostalog, ukoliko konsultant ima poslovni ili porodični odnos sa članom osoblja klijenta, IFAD-a ili bilo kojim drugim učesnikom u pripremi ovog REOI, selekciji ili izvršenju ugovora.

Obaveza je konsultanta da tokom čitavog procesa selekcije i izvršenja ugovora otvoreno prijavljuje sve moguće sukobe interesa. Neprijavljivanje može dovesti do diskvalifikacije, raskida ugovora i drugih posljedica, u skladu sa IFAD-ovim politikama.

Sljedeća pravila o sukobu interesa važe za angažovanje vladinog i klijentskog osoblja:

(a) Nijedan član upravnog odbora ili sadašnji zaposleni klijenta ne može biti predložen kao konsultant.

- (b) Službenici vlade ne mogu raditi kao konsultanti unutar svojih institucija.
- (c) Bivši službenici mogu biti angažovani ako ne postoji sukob interesa.
- (d) Ako je državni službenik predložen, mora imati pismenu potvrdu o odsustvu ili ostavci.
- (e) Ako se predlaže bivši službenik koji je napustio instituciju u prethodnih 12 mjeseci, potreban je pisani "ne-prigovor" klijenta.

Ministarstvo poziva kvalifikovane individualne konsultante da iskažu interesovanje za pružanje ovih usluga. Potrebno je dostaviti informacije koje potvrđuju stručnost i relevantno iskustvo u formi biografije (CV). Selekcija će biti sprovedena metodom individualnog angažovanja konsultanta (ICS), prema IFAD-ovom Priručniku za nabavku dostupnom na www.ifad.org/project-procurement.

Stavka	Kriterijumi	Bodovi
1.	Relevantno iskustvo	
1.1.	Minimum 3 godine profesionalnog iskustva u mapiranju ili analizi lanaca vrijednosti ili drugim sličnim zadacima u sektoru stocarske proizvodnje, a koji su slični u odnosu na predloženi projektni zadatak	70
1.2	Generalne kvalifikacije: Minimum VII-1 nivo (240 ECTS) u oblasti poljoprivrede, šumarstva, agroekonomije ili drugih srodnih naučnih oblasti;	30
	Ukupno poena	100

Traženo iskustvo i kvalifikacije dokazivali bi se dostavljanjem dokumenata o angažovanju u datoj oblasti. Da bi se smatrao tehnički kvalifikovanim, konsultant treba da postigne 75/100 ili više.

Samo najbolje rangirani konsultant će biti pozvan da podnese tehnički i finansijski predlog. Konačna odluka o izboru najbolje rangiranih konsultanta će biti saopštena nakon dobivene konačne saglasnosti IFAD-a.

Svaki zahtjev za pojašnjenje o ovom REOI-u treba poslati e-poštom na dolje navedenu adresu najkasnije do 14:00h, 09.06.2025., po lokalnom vremenu. Klijent će dati odgovore na sve zahtjeve za pojašnjenje do 14:00h, 11.06.2025., po lokalnom vremenu.

Iskazi zainteresovanosti moraju biti dostavljeni u pisanoj formi koristeći obrasce koji su obezbijeđeni za ovu svrhu zajedno sa svim pratećim dokumentima kojim se dokazuje profesionalno iskustvo.

Uz prijavu je potrebno dostaviti sljedeću dokumentaciju:

- ovjerena kopija univerzitetske diplome;
- potvrda koja jasno potvrđuje prethodno iskustvo na sličnim zadacima u odnosu na predloženi Projektni zadatak (npr. mapiranje ili analiza lanaca vrijednosti iz tražene oblasti)

- potpisana biografija/CV na engleskom jeziku i na lokalnom jeziku

NAPOMENA: Ovjerene kopije dokumenata nemaju ograničen rok važenja pod uslovom da dokumenti čije su kopije ovjerene nemaju naznačen (preciziran) rok važenja.

EOI će biti dostavljeni na dolje navedenu adresu najkasnije do **14:00h, 12.06.2025.**, po lokalnom vremenu. Nepotpune, neblagovremene prijave, kao i prijave konsultanata koji ne ispunjavaju uslove iz ovog oglasa, neće se razmatrati.

Bez obzira na način slanja dokumentacije, ista mora biti zaprimljena kod ugovornog organa do isteka krjanjeg roka za dostavu dokumentacije bez obzira na datum kada je pošiljka predata pošti. Konačna odluka o izboru najbolje rangiranih konsultanta će biti saopštena nakon dobijene konačne saglasnosti IFAD-a.

Izjave o zainteresovanosti zajedno sa pratećom dokumentacijom će biti dostavljene u zatvorenoj koverti sa jasnom nazankom **"Prijava za pružanje usluga lokalnog eksperta za mapiranje lanca vrijednosti u oblasti (stočarstva) u okviru projekta GORA. Referentni broj: GORA/C1/S08"**.

Koverta se ne smiju otvarati osim u prisustvu imenovane Komisije.

Dostaviti na adresu:

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Ulica: Rimski trg 46, Crna Gora

Adresa e-pošte za dodatne informacije: ljiljana.lutovac@mpsv.gov.me

ANNEX 1

PRELIMINARNI PROJEKTNI ZADATAK

LOKALNI EKSPERT IZ OBLASTI STOČARSTVA

Broj pozicija: 1 ekspert

Opis zadatka: Eksperti iz oblasti stočarstva će biti angažovani na sprovođenju mapiranja lanaca vrijednosti u stočarskom sektoru na teritoriji sjevernih opština Crne Gore, u okviru projekta GORA. Eksperti će raditi u bliskoj saradnji sa PCU timom, lokalnim kancelarijama projekta i savjetodavnim službama MPŠV.

Specifični zadaci uključuju:

- Mapiranje aktivnosti, aktera i odnosa kroz terensko istraživanje;
- Analizu geografskih i klimatskih karakteristika ciljanih zajednica;
- Detaljnu analizu sektora: broj grla, rase, proizvodnja, prerada, sirovina-proizvod-veza;
- Analizu lanaca vrijednosti (dobavljači, proizvođači, posrednici, trgovci, krajnji korisnici);
- Uključivanje rodne i starosne perspektive u analizu sektora;
- Procjenu ekoloških i klimatskih rizika i mogućnosti za adaptaciju;
- SWOT analiza, preporuke za intervencije i investicije;
- Analiza socijalnih aspekata (zapošljavanje, obrazovanje, marginalizovane grupe);
- Analiza diverzifikacije proizvodnje u domaćinstvima;
- Brza procjena ESI rizika i priprema kratkog ESMP (ako je potrebno);
- Zaključak: identifikacija lokaliteta sa najvećim potencijalom za razvoj lanaca vrijednosti.

Teritorijalna podjela po ekspertima:

Ekspert 4. za: Berane, Andrijevica, Plav, Gusinje; Trajanje angažmana: 45 dana od dana potpisa Ugovora

Izveštavanje:

- Preliminarni izvještaj: 7 dana od početka angažmana
- Izvještaj o napretku: najkasnije 20. dan
- Nacrt završnog izvještaja: najkasnije 45. dan
- Završni izvještaj (sa komentarima): najkasnije 60. dan

Napomena:

- Izvještaji se podnose na crnogorskom i engleskom jeziku
- Prilozi: kontakti, spiskovi učesnika, mape, ankete
- PPT prezentacija nalazi se dostavlja 5 dana nakon završetka rada
- Svaki ekspert daje 1 glavni i 1 alternativni lokalitet po opštini; ako ne postoji potencijal, mora se dati obrazloženje

Detalji vezano za vršenje zadatka su jasno navedeni u priloženom Projektnom zadatku (Annex 2)

ANNEX 2

1 - Posebni projektni zadaci za eksperta iz oblasti stočarstva – 1 ekspert

Ekspert će obavljati sledeće aktivnosti:

- Mapiranje aktivnosti, aktera i odnosa – istraživanje tržišta kroz ankete, intervjuje, sastanke, fokus grupe sa ključnim učesnicima na tržištu, i to:
  - Savjetodavne službe MPŠV;
  - Relevantne opštinske službe (predsednik/opštinske poljoprivredne službe/socijalni rad...);
  - Mjesne zajednice u ruralnim područjima;
  - Poljoprivredna udruženja;
  - Udruženja žena i mladih;
  - Lideri/kupci;
  - Druge zainteresovane strane (ministarstva, NVO, razvojne agencije, donatori itd.).
- Opis opštine i mjesnih zajednica koje se mapiraju.
  - Analiza geografskog aspekta, ruralna područja, davanje geografskih koordinata za lokalnu zajednicu;
  - Geografski i demografski podaci;
  - Uticaj klimatskih promjena na opštinu i mapirano područje.
- Opis sektora, ili robnog/vrijednosnog lanca koji se mapira.
  - Aktuelna analiza stanja sektora koji se mapira - opšti podaci (broj registrovanih i neregistrovanih proizvođača, broj grla, rasa goveda, , obim proizvodnje, ...);
  - Opis karakterističnih klimatskih uticaja i izazova sa kojima se sektor suočava (npr. suše, poplave, promjene temperature) i kako oni utiču na proizvodnju;
  - Roba kao sirovina i prerađena u gotov proizvod;
  - Analiza povezanosti sa šemama kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda;
  - Dinamika razvoja poslednjih godina.
- Definirati specifične kriterijume/pragove za primarnu ciljnu grupu (ispod praga za već postojeće subvencije MPŠV kao i broja poljoprivrednih proizvođača koji spadaju u tu kategoriju), uzimajući u obzir već pomenuti prijedlog i njegovu validaciju;
- Uzeti u obzir polne i starosne aspekte (detaljna analiza žena i osoba ispod 40 godina starosti u odnosu na ukupnu radnu snagu u sektoru, kako bi se sagledao polni i starosni sastav u oblasti proizvodnje, uloge i odgovornosti žena i mladih u analiziranim lancima vrijednosti, jasna identifikacija generisanja prihoda, zapošljavanja i mogućnosti preduzetništva koje predvode grupe žena i vaše organizacije);
- Razmotriti socijalne aspekte (pristup obrazovanju, mogućnosti zapošljavanja i analiza distribucije kućnih poslova, sa posebnim naglaskom na marginalizovane grupe kao što su žene, mladi);
- Uzeti u obzir tržišnu orijentaciju svih proizvođača, kako većih, tako i onih koji su potencijalno primarna ciljna grupa (količina, plasman proizvoda na domaćem tržištu, udeo za sopstvene potrebe, izvoz, uvoz; otkupljivači proizvodnog prostora kao sirovine i kao prerađeni proizvodi sa lokacije; prerađivači – finalni proizvod iz proizvodnog područja; krajnji korisnici...);
- Diverzifikacija proizvodnje na nivou domaćinstva u lokalnoj zajednici – koje su druge poljoprivredne proizvodnje na kartiranom području, pored glavnog lanca vrijednosti koji se mapiraju, uključujući pčelarstvo, nedrvne šumske proizvode (NDŠP) (pečurke, šumsko bobice, lekovito bilje), gajeno aromatično i lekovito bilje, agro-eko turizam itd.;
- Temeljna analiza tržišta u izboru VC, posebno u procjeni potražnje za robom i povezanih rizika. Ovo uključuje procjenu potencijalne veličine tržišta, trendova rasta, konkurentskog okruženja i ponašanja potrošača, kao što su uska grla u lancu vrijednosti, rizici nestabilnosti tržišta;
- Sprovesti analizu ključnih ekoloških i klimatskih ograničenja i rizika i opcija prilagođavanja (izloženost, osetljivost i kapacitet prilagođavanja sektora u odnosu na klimatske promjene);
- Opis ili grafički prikaz operacija, karika van lanca i u lancu vrijednosti;

- Identifikovati ključne oblasti za podršku projektima i investicije (preporuke u vezi sa relevantnom opremom, materijalima, mašinama, rasama, itd. koje treba podržati, kao i druge investicije) na osnovu njihove relevantnosti u smislu klimatske adaptacije;
- Organizovanje poljoprivrednih proizvođača u udruženja – analiza stanja u pogledu organizovanja i učlanjenja poljoprivrednika u udruženja ili neki drugi oblik formalnog ili neformalnog organizovanja; analiza da li se organizacija proizvodnje vrši pojedinačno ili zajedničkim radom; analiza da li se plasman na tržište odvija pojedinačno ili zajedničkim radom;
- SWOT analiza - Identifikacija trenutnih uskih grla (na nivou proizvodnje i marketinga) i predlozi za adekvatna rešenja;
- Procesi u lancu vrijednosti – Opis i grafički prikaz operacija, karika i veza u lancu vrijednosti;
- Identifikacija ključnih učesnika u lancu vrijednosti:
  - Dobavljači (stoka, hrana za životinje, oprema, mašine...): analiza svih dobavljača iz svih sektora - različite rase (cena/prinos), razlike u stočnom fondu;
  - Proizvođači (pojedinaac, gazdinstvo, mala preduzeća, porodična preduzeća...): analiza po starosnoj i polnoj strukturi, broju (registrovanih i neregistrovanih) svake kategorije (poljoprivredna, porodična, mala preduzeća...), analiza po količini stoke, veličini/površini zemljišta u upotrebi;
  - Posrednici (kupci, transport, skladištenje, pakovanje, marketing...): spisak kupaca, transportera, skladišta, kao i delokrug njihovog rada za analizirano područje i proizvodno područje;
  - Trgovci: (maloprodaje, veleprodaje), analiza učešća u otkupu proizvoda iz odabranog sektora sa tog geografskog područja, analiza nabavne cene;
  - Kupci (domaći ili strani): gde proizvodi završavaju (namerno i konkretno) - prodavnice (koje prodavnice i po kojoj ceni), izvoz (koje zemlje i pod kojim uslovima), domaća pojedinačna prodaja (koji proizvod i po kojoj ceni);
- Ostali učesnici (podrška razvoju lanca vrijednosti):
  - Institucije - koje institucije su priznate i koje vrste podrške pružaju;
  - NVO - koje su organizacije priznate i koje programe i projekte realizuju;
  - finansijske institucije - koje finansijske institucije su priznate i koje vrste podrške i usluga nude;
  - Donatori - ko su priznati donatori i koje vrste podrške pružaju;
  - Međunarodni projekti - koji međunarodni projekti se realizuju u analiziranoj oblasti i koje vrste podrške nude.
- Sprovesti brzu procjenu potencijalnih ekoloških i društvenih rizika povezanih sa ciljanim lancem vrijednosti, na osnovu „indikativnog formata za ESI skrining za projektne aktivnosti“ (pogledajte odgovarajući obrazac), sa ciljem da se identifikuju potencijalni ekološki i/ili društveni rizici prema 15 ekoloških i socijalnih principa Fonda za adaptaciju i da se preporuče specifične mere ublažavanja. Priprema ovog dokumenta će se direktno oslanjati na konsultacije sprovedene tokom procesa mapiranja. Tamo gde su potrebne mere za ublažavanje, konsultant(i) će predložiti kratak ESMP zasnovan na indikativnom šablonu, sa prikazom primjenjivih principa (moguće je da se primenjuje samo jedan princip): mere ublažavanja, raspored njihovog sprovođenja, odgovornost za njihovu primenu i njihovo praćenje (parametri koji se prate, učestalost, odgovornost).
- Dodatne informacije od značaja za razvoj sektora (proizvodna oblast/lanac vrijednosti): Pravni podsticaji ili poteškoće, specifičnosti analiziranog proizvodnog područja, specifičnosti odabrane lokacije, već započeti nacionalni ili međunarodni programi, ekonomski trendovi u zemlji, sporazumi o međunarodnoj saradnji, informacije „sa terena“, prognoze i trendovi u svetu, razvoj brenda, uticaj društvenih faktora, e. radna eksploatacija, nepoštovanje ljudskih prava ili štetan uticaj na zajednice, zdravstvena svijest...
- Zaključak – jasno naznačiti koji lokalitet i koja oblast proizvodnje se smatra potencijalom za razvoj lanca vrijednosti.

Eksperiti će obavljati aktivnosti kako iz sjedišta projekta Gora (pri Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u Podgorici), tako i na terenu u opštinama projekta Gora koje su predmet mapiranja, kao i područnim kancelarijama projekta Gora, te teritorijalnim kancelarijama na terenu.

Biće angažovana ukupno četiri eksperta za mapiranje.

Ekspert 4 će biti angažovan za mapiranje će vršiti procjenu u opštinama: Berane, Andrijevica, Plav, Gusinje. Trajanje angažmana: 45 dana od dana potpisa Ugovora

Očekivani rezultat eksperta je izveštaj koji sadrži sledeće informacije:

- Dio I: Opis i dijagnoza opštine i lokaliteta, opis sektora (proizvodna oblast/lanac vrijednosti) koji se mapira (tj. opis procesa u lancu vrijednosti); pol, uzrast i društveni aspekti; SWOT analiza sektora; ključni akteri; institucije koje trenutno podržavaju lanac vrijednosti i kako su podržane; sve dodatne relevantne informacije; ključni akteri lanaca vrijednosti; potražnja na tržištu; trenutne koristi i potencijali, itd.), ključna ekološka i klimatska ograničenja i rizici i mogućnosti prilagođavanja;

- Dio II: Predlozi za realne intervencije Pregled projekta i preporuke za nesmetanu implementaciju:
  - opis potreba tržišta (šta tržište zahteva u odnosu na ono što se trenutno proizvodi u lancu vrijednosti);
  - opis tržišnih rizika (uska grla u lancu vrijednosti, rizici tržišne volatilnosti);
  - tekuće koristi od kojih se mogu ostvariti direktne koristi;
  - trenutni tržišni potencijal lanca vrijednosti;
  - aktivnosti koje treba da dovedu do ispunjenja ciljeva razvoja lanca vrijednosti;
  - izloženost, osetljivost, adaptivni kapacitet sektora u odnosu na klimatske promjene;
  - brza procjena potencijalnih ekoloških i društvenih rizika povezanih sa ciljanim lancem vrijednosti

Ekspert će biti angažovan na period od 45 dana. Izveštaj se podnosi na sledeći način:

- Preliminarni izveštaj, koji se dostavlja 7 dana od početka rada (jasno određen datum u ugovoru);
- Izveštaj o napretku, koji se dostavlja najkasnije 20 dana od početka rada;
- Nacrt završnog izveštaja, koji se dostavlja najkasnije 45 dana od početka rada;
- Završni izveštaj sa komentarima JKP Gora, koji se dostavlja najkasnije 60 dana od početka rada, a najkasnije 7 dana od komentara Tima za implementaciju Gora projekta.

Napomena:

- Izveštaji se dostavljaju na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori i engleskom jeziku.
- Treba dostaviti svu prateću dokumentaciju, kao što su, ali ne isključivo: spisak kontaktiranih osoba, spiskovi učesnika, popunjene ankete, mape itd...
- Nacrt završnog izveštaja (sprovedeno mapiranje) koji će biti predstavljen PCU, na sastanku, sumirajući nalaze, i PPT, najkasnije 5 dana nakon završetka posla.
- Svaki ekspert za mapiranje da pruži 1 glavni prijedlog jasnog geografskog lokaliteta, a gde je moguće najmanje 1 alternativu, za svaku opštinu koja je u okviru analize za koju je zadužen. Ukoliko ne postoji jasan potencijal za razvoj lanca vrijednosti u nekoj od opština, potrebno je obezbijediti odgovarajuće opravdanje.